

Vester Aaby – Aastrup – Pejrup og Fjællebroen før og nu.

For 10.000 år siden, var Danmark landfast med Irland, og Østersøen var en stor sø. Og her levede der bl.a. Irske Kæmpehjorte *Megaloceros Giganteus*, en af de største hjortearter der har levet. Dette prægtige dyr havde et gevir med en spændvidde på op til 4 meter og en skulderhøjde på 2,1 meter, og de kunne veje op til 700 kg. Et gevir af sådan en hjort er blevet fundet ved Nakkebølle inddæmningen, hvor søen befinder sig i dag, geviret er dateret til at være 10.500 år gl. De mange gravhøje og fund her i området vidner om tidlige aktiviteter og bosættelser.

Omkring år 370 e.Kr. blev der etableret en sejlspærring i Nakkebøllefjorden, bestående af tilspidsede egestammer der var banket ned i havbunden, så der må virkelig have været noget værdifuldt at forsvare her.

I perioden år 700 til 800 har der været en høvding/kriger her på egnen ved navn ASLAK. Der er fundet en runesten med hans navn, og man ved, at stenen på et tidspunkt har været anvendt som sokkelsten på en gård på Faurshøjvej ved V. Aaby. Efter at gården brændte i 1985 blev den udlagt som kystsikring ved Faaborg. Den er p.t. uddeponeret til Øhavsmuseet i Faaborg.

Omkring år 1100 blev der på en holm ved Nakkebølle Fjord anlagt et fæstningsværk- voldsted, Herregårdsholmen. Ved Øhavsstien og søen ses de tydelige rester derfra.

Omtrent samtidig blev kirken i Vester Aaby bygget. Da munkene kom hertil syd fra i år 1172, hvor de oprettede Holme Kloster, ved Nørresø, benyttedes en skibsbro ved Fjællebroen til landgangen. Senere blev havnen anlagt og anvendt til udskibning af bl.a. parykpudder fra en fabrikation på herregården Rødkilde.

I det såkaldte morgengavebrev, der befinder sig på Nationalmuseet i Paris, nævnes borgen Wordburgh, den var en del af det sydfynske kystforsvar, og har givetvis ligget ved Fjællebroen. Prinsesse Eleonora af Portugal, fik borgen og den halve indtægt af det sydlige Fyn i morgengave år 1229, i anledning af brylluppet med Valdemar den Unge, han var søn af Kong Valdemar 2. Sejr.

I år 1691 byggedes og betaltes den første skole her i området af Frederik Trolle, han var godsejer på Brahetrolleborg.

I år 1863 blev der i nærheden af Hundstrup å, ved Strandvejen, etableret en maskinfabrik DAMAS, der fremstillede frørensningmaskiner. De havde egen teknisk skole. Ved jernbanens etablering mellem Faaborg og Svendborg i 1916, flyttedes fabrikken til Vester Aaby. Med udspring i DAMAS er der oprettet flere andre fabrikker, bl.a. JENNI komfurfabrik og V. Aaby Vibrator i Sørup. Skiold i Sæby har overtaget produktionen derfra og noget er flyttet til Polen. De har efterfølgende solgt fabrikken i Vester Aaby. Nu anvendes lokalerne efter DAMAS af KJK Træemballage & Tømrermester ApS, samt til Tekstilforretning og som depotrum.

I 1907 blev Nakkebølle Sanatorium bygget som tuberkulosehospital. En arbejdsplads for omkring 250 personer.

I en periode over 75 år, blev 14.000 patienter behandlet mod tuberkulose på dette smukke sted.

En kro, købmansgård, toldsted, skibsværft, erhvervsfiskere to motorværksteder og motorfabrikken IDEAL lå også ved Fjællebrohavnen. Ideal er siden flyttet til Vester Aaby, til lokalerne fra en tidligere møbelfabrik v. Bøje Thygesen. Virksomheden hedder nu, Aabo – Ideal A/S. Den er en af de førende producenter af overfladebehandlingsanlæg i Europa. De har en afd. Bago-Line i Svendborg. De gl. Ideal-bygninger ved havnen bruges nu som Flimstudie.

H. C. Jensens Maskinfabrik på Pottemagervej etableredes i 1954, først med fabrikation af stålørstiger og sorteringsmaskiner til frugt, senere rustfri maskiner til fiskeindustrien. Derfra har en tidligere medarbejder etableret NH-Stål i V. Skerninge.

Der har her i området været enkelte bygmestre, der har opført boliger. Niels Simon Jensen var en af dem.

Mary og Niels Simon Jensen oprettede desuden Skovgaardfonden. Fonden skænkede i 1987 Vester Aaby en ny kirkeklokke.

To Ispindefabrikker har der også været i V. Aaby, en hvor John Madsen nu har maskinhandel, og en på Bøgebjergvej, v. Bodil og Poul Frederiksen. De beskæftigede mange, også i hjemmene med sorteringsarbejde. Overfor havde N. H. Bøgner samtidig sin maskinfabrik. Den var underleverandør for SKAKO, Nordisk Karosseri, Büssing/MAN busser og DAMAS m.fl. Sluttede med en fabrikation af skruetvinger. En periode var der 5 pengeinstitutter repræsenteret her. For en eller to generationer siden var her et stort udvalg af butikker, værksteder og mindre fremstillingsvirksomheder, men udviklingen har betydet, at en stor del af disse ikke længere findes. Der sker dog stadig noget i det Gl. Mejeri, hvor der nu er Autocamperforretning. I det gl. forsamlingshus, Pejsegården, har der været Kro og danseinstitut. Nu benyttes ejendommens lokaler til chokoladefremstilling af Konnerup & Co.

Den nuværende skole, Bøgebjergskolen, er bygget i 1960, senere udvidet med en børnehave og SFO, den har 0 til 6. klassetrin. Børnehaven blev oprindeligt etableret i Abildhuset på Præstegårdsvej i 1969, på foranledning af Conny Lassen.

Krage Søspejderne blev genetableret på initiativ af Teglbjerg familien. Fritidscenteret blev bygget i 1975, efter en stor frivillig arbejdsindsats, Bøgebjerghallen blev bygget til i år 1988. Ældrecenteret Lysbjergparken blev indviet i år 2001.

En aktiv idrætsforening, private dagplejere og en pensionist forening er også nogle af tilbuddene her.

I Aastrup har der gennem tiden bl.a. været mejeri, tulipangartneri, forskellige handlende og andre virksomheder. Tilbage er der nu forsamlingshus, LN Maskiner, opfindervirksomhed, FGM Gartnermaskiner, blomsterhaven v. Nab, Åstrup Mølle og glaskunstnere. Nab Strand og camping, Ø-turisme til Svømmø, Shelter v. Bittenhus og den private lystbådehavn og autocamperplads v. Fjællebrohavnen.

I Pejrup var der tidligere et stort udvalg af butikker, værksteder og mindre fremstillingsvirksomheder. Der er nu bl.a. forsamlingshus, veteranjernbane, Hostel California på Pejrup Station, tømrer, tækkefirma, savværk, Forstbotanisk Center Øxenhaverne. Mange med stor hesteinteresse har også fundet vej til landsbyen. Der er i V. Aaby udlagt et boligområde til udvidelser ved Skadegårdsparken, og et industriområde ved Rolighedsvej.

Der findes mange naturskønne områder her og med lokale stier foruden Øhavsstien, Cykelrute N8 samt ridestier.

Se mere fra området på: www.vaarkiv.dk www.boegebjerg-if.dk www.pejrup.dk www.aastruparkiv.dk www.24-7sydfyn.dk

På: www.Boegebjerg-lokalraad.dk kan alle forslagene til *Oplevelser på Vester Aaby egnen* ses ved klik på teksten på den sorte bjælke.

MSA- HF. 28.10.2021

